

Ruoka-avun valtionavustus 2025

Taustaa

- Aiemmin ruoka-aputyötä tuettu eduskunnan ns. joululahjarahoista
 - Vuoteen 2023 keskusjärjestöjen kautta, 2024 eteenpäin alueittain kunnan tai hyvinvointialueen hallinnoimana.
- Valtioneuvoston asetus 541/2024 "Valtioneuvoston asetus ruoka-aputoimintaan myönnettävistä valtionavustuksista" vakiinnutti rahoituksen valtion varsinaisen budjetin puolelle.
- Vuosien 2025-2026 valtionavustus oli haettavana 29.11.2024-31.1.2025
 - Keski-Suomeen myönnettiin 284 386 euroa, avustus jakautuu valtakunnallisesti asukaslukujen suhteessa.
- Paikallisesti haettiin mukaan kumppaneita avoimella haulla.
- Valtionapuviranomaisena toimii THL.
- Ruoka-apu.fi kokoaa tiedot ruokajaoista.
- Keskeistä hävikkiruoan hyödyntäminen: Ruokakassien ja annosten jako, yhteisölliset ruokailut.

Avustuksen käyttö

- Ruoka-aputoiminnan valtionavustusta voi käyttää toiminnasta aiheutuviin välttämättömiin kuluihin ja hankintoihin.
 - sellaiset vuokrat ja sähkö- ja polttoainekustannukset, jotka liittyvät kuljetukseen, varastointiin ja jakeluun
 - ruoan valmistuskustannukset
 - materiaalien, tarvikkeiden ja muiden vastaavien tuotteiden välittömät hankintakustannukset
 - kylmäkuljetuskalusteiden sekä jakeluautojen leasing- ja käyttökustannukset
 - alueellisten logistiikkakeskusten käyttökustannukset
 - Palkkakustannukset vain erikseen sovittaessa
- Avustusta ei saa käyttää
 - ruuan ostamiseen
 - uskonnolliseen tai poliittiseen toimintaan
 - koulutus- tai kehittämistoimintaan.

Käytännössä

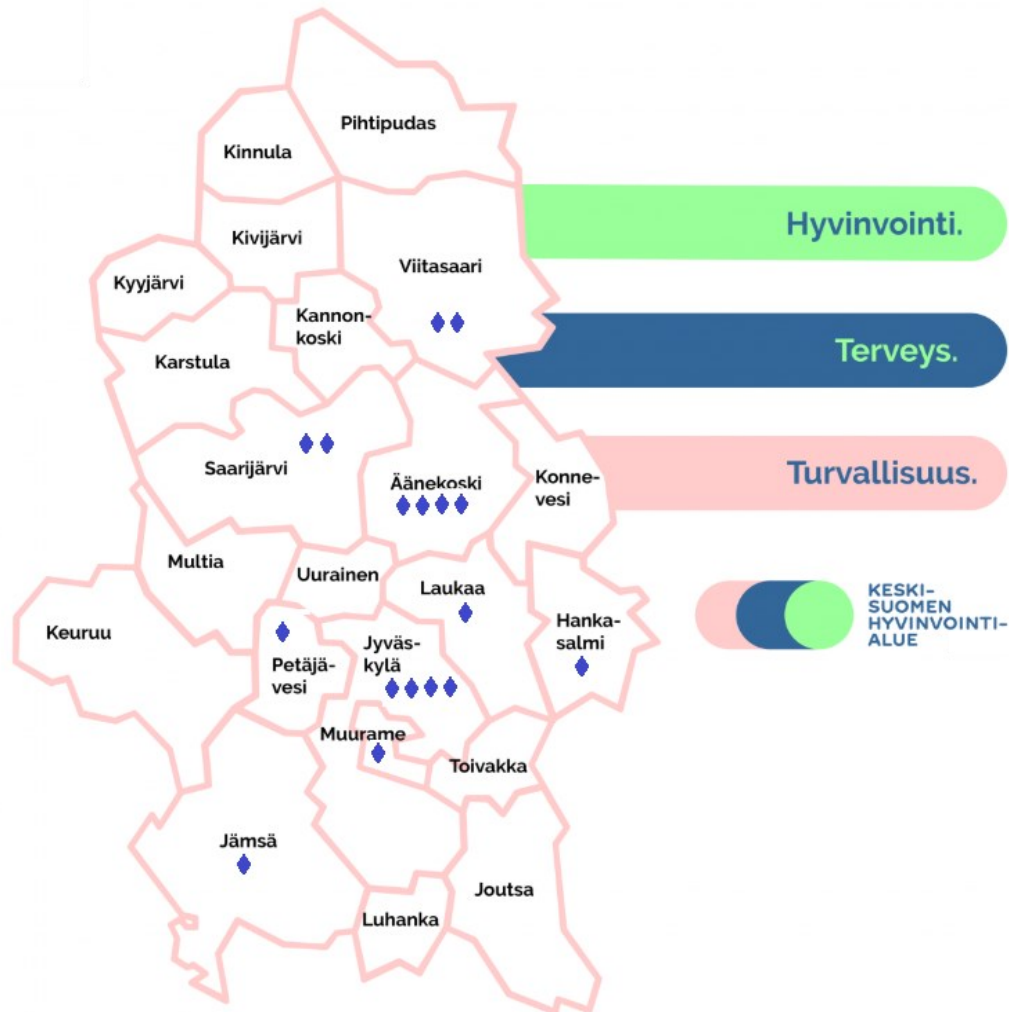
- Keski-Suomesta mukana 18 toimijaa – samat kuin 2024 lopussa.
- Sopimukset toimijoiden kanssa
- Avustus välitetään toimijoille osissa hankkeen edetessä: yksi osa ennakoon, seuraavat osat aina hyväksytyn väliraportin jälkeen.
 - Minimoidaan riski takaisinperinnästä.
- Joulukuussa maksettiin muutamalle järjestölle lisää ennakkoa ennen väliraportin palautetta, koska THL käsittelyaikataulu venyi suunnitellusta ja haluttiin turvata toimijoiden likviditeetti.

Havaintoja vuodelta 2025

- Valtionavustuksen hallinnolliset vaatimukset ovat haastavia erityisesti pienille vapaaehtoisjärjestöille.
 - Asiasta on käyty keskustelua rahoittajan kanssa useampana vuotena, mutta tämän hetken lainsäädäntö ei anna hirveästi liikkumavaraa.
- Tilastoinnin ja seurannan taso ymmärrettävästi vaihtelee merkittävästi.
 - Lisäksi haasteena se, että esimerkiksi ruokakassien määrä on hankalasti vertailtava yksikkö. Sisältö voi samankin jakajan toiminnassa vaihdella tosi suppeasta laajaan viikoittain lahjoituksista riippuen.
 - Esimerkiksi Ruoka-apu Lyydia (Suvanto) siirtyi 1krt/per 2vko/per avun tarvitsija jakorytmiin 2024, jaettavan ruoan määrä ei ole muuttunut mutta tilastoissa kassien määrä laski n. 4000/per kk => reilu 2000 per kk.
- 1 pieni toimija tipputautui pois, myös 2024 yksi toimija tipputautui.
 - Myös nykyisissä riskejä erityisesti pienten paikkakuntien yhdistysten jaksamisessa.

Toimijoiden esiinnostamia havaintoja

- Lähes kaikkialla saatavilla olevan hävikkiruoan määrä on vähentynyt
 - Kauppojen tehokkaammat logistiikkaketjut vähentävät hävikkiä, mikä näkyy myös lahjoitusruoan määrässä.
- Avun tarve on kasvussa
 - Ruoan hakijoissa aiempaa enemmän myös lapsiperheitä, erityisesti koulujen loma-aikoina.
 - Ulkomaalaiset opiskelijat kasvavana ryhmänä
 - Nousi myös uutisiin viime vuonna
- Yksinäisyys näkyy
 - Monille ainoita kertoja kun kohtaavat muita ihmisiä on ruoanhaku.
- Kuntouttavan työtoiminnan muutokset / tuleva päättyminen ja palkkatukien tiukentuminen huolestuttaa
 - Osa toimijoista kuntouttavan työtoiminnan tuottajia, taloudellinen ja toiminnallinen vaikutus.
 - Järjestöjen palkkatukipaikat vähentyneet. Vaikka vapaaehtoistoiminnalla iso rooli vaikuttaa toiminnan kehittämiseen ja koordinointiin.

- Alueellinen kattavuus kohtalainen. Selkeitä puutteita: Joutsan ja Toivakan seutu, Keurusseutu ja luoteinen Keski-Suomi. Osassa puuttuvista kunnista ruoka-aputoimintaa joka ei tämän rahoituksen piirissä.
- Jyväskylässä paljon toimijoita ja isoin tarve.
 - Ruoka-apu Lyydia (Jyväskylän Suvanto) alueen isoin toimija ja Jyväskylän kaupungin pääyhteistyökumppani ruoka-avussa: 9 jakopistettä ympäri kaupunkia.
 - Vahva yhteistyörakenne: Kaupunki, hyvinvontialue, seurakunta, Keskimaa, Lidl. (Lisäksi pienempiä lahjoittajia)

Mittakaava

Toimija	Kassit	annokset
Muuramen mannatupa	9600	
ViaDia Suolahti	4067	1443
ViaDia Saarijärvi	3500	1500
Viitasaaren helluntaiseurakunnan yhdistys	2129	418
ViaDia Viitasaari	1090	
SPR Hankasalmi	1211	
ViaDia Äänekoski	1470	
SPR Petäjävesi	1089	230
Saarijärven työttömät		10000
KRIS Keski-Suomi	360	480
Ääneseudun Ilona	24	777
Suolahden työttömät	10052	6931
Rauhan Majakka	16000	
Lähi-Idän lähetys	16 240	10 000
Väentupa	6500	
Rakkauden valloittamat	12000	
Jyväskylän Suvanto	22688	